

פרטי כל מישיבת ועדת הנספחים אסיפה

מיום 7.9.49

רש.

היו"ר ד.צ. פנקס

שכרי הועדה הנוכחים:

א.מ. בני-הרובסקי

א. בן-אליעזר

א. אפרתי

פ. נפתלי

ה. פרומקין

ד"ר י. כדור

א. אלישר

ש. דיין

י. רוקח

א. הבצמלד

ב. רפפור

מטעם האוצר:

ד. הורביץ

מר זגני

מר רונן

מטעם המוכרות:

הגב' ק. אהרנוביץ

מטעם הנשיא

סגן יו"ר הכנסת נ. ניר.

הישיבה נפתחה בשעה 17.00

1. תביעת הסוכנות

סדר היום

2. העברה מסעיף לסעיף, בתוספת לתקציב הכנסה לפי

ההצעה שהוגשה.

1. תביעת הסוכנות.

ד. הורביץ:

=====

הועדה הסכימה להצעת אחד מחבריה שענין המ"מ

עם הסוכנות דורש בירור יותר מעמיק ומקיף,

וכדאי הצטרך להקרא ישיבה מיוחדת של הועדה

אשר תדון בהלוקת הפונקציות והתפקידים בין

הסוכנות והמדינה, במסגרת מפעלים ותקציבים וכו'.

הוצאו עמה הצעות, כדי למנוע שואה במחנות, של הקצבה זמנית של סכום לא גדול, אשר יאפשר לעבור על התקופה הקרובה ביותר. ההצעה הייתה בסכום של חצי מליון ל"י. לפי התקנון אפשר לקנות מכספי מקרקעים, והצעת האוצר היא לקנות מסכונות מניות של חברת "עמידה", או נירות ערך של "כצור" ו"אוצר ותעשייה", בעד חצי מליון פונט.

ד"ר בדר:

=====

שר האוצר פנה פעמים אל הועדה בענין הסוכנות. הייתה דרושה ערבות להלוואה, ושר האוצר נתן אוחה, אם כי לפי ~~החוק~~ * דעתם של יועצים משפטיים, מתן ערבות של המדינה דורש חוק. מר רוקח אמר כי כף ומיד, שהסוכנות חבוא בעוד חודש בדרישה חדשה מסוג זה, והציע לאשר בבח אחת מליונים. השר הבטיח ~~ללא~~ אז שוב ~~לענין~~ חד פעמי, וכל בעית הסוכנות חבוא לדיון רחב בוועדה. כעת בא האוצר בהצעה לקנות מהסוכנות מניות "עמידה", ומניות אחרות בעד סכום מסוים, ובכסף זה תשתמש הסוכנות להוצאות שוטפות, והועדה תכיר בקניית מניות אלה כבהשקעת יסוד. בפעם הראשונה הסכים לא להביא את הענין למליאת הכנסת, כיון שחשב שהדבר הוא חד-פעמי. בישיבה האחרונה בא שר האוצר בהצעה שמבחר ועדת משנה אשר תהיה לה הסמכות לדון בפגרא על בעית הסוכנות, ולהביא את כל החומר לוועדה. מסכים לזה שלועדה יש סמכות להחליט אם השקעה ידועה היא השקעת יסוד או לא, אולם סוען שלועדה אין כל סמכות להחליט שמה שאינו השקעת יסוד באופן ברור, הוא השקעת יסוד. הוצאות שוטפות אינן בגדר השקעת יסוד בשום אופן. אם הסוכנות מוכרת מניות, אין זו שום השקעת יסוד מנקודת מבט המדינה. הסכים לקבלת חוק שמרי מקרקעין בתנאים מיוחדים, וויתר על כל התנגדו ושמר על סודיות ועל גבולות ידועים של דיון. סבור שכעת אין לתת גושפנקא של השקעת יסוד

על מה שאינו השקעת יסוד. אם יש איזו שהיא סכנה שלא אינפלאציה, הרי היא עומדת כאן בפחה: הסוכנות מקבלת מהמדינה בצורות שונות יותר ממליון לירות לחודש. כעת זה יהיה שנים וחצי מליון. ערבות זה כסף, כאשר היא נחנת למישהו שאחרי חודש בא לדרוש עוד מליון וחצי. בסך הכל מקבלת הסוכנות למעלה מ-20 מליון ל"י בשנה. הרי זה תקציב רביעי, ואין ליצור עבדה כזאת על ידי החלטת ועדה, ובסמכויות שאינן נתנות לה.

פ. נפתלי:
=====

אחרי הצעת רוקח לחצי מליון, בא ההצעה של חבר קואליציה למליון. אינו רוצה לדבר על כך בפרוטרוט כרגע.

אם מצביעים בעד חצי מליון שהאוצר מבקש, הרי זה רק לתקופת הפגרא, אינו מותר על הדיון הרחב בעצם היחסים שבין הסוכנות והממשלה. מה זאת השקעת יסוד, זו שאלה פתוחה לדיון, והועדה קבלה את האפשרות שהשקעת יסוד יכולה להתבטא במניות. בעד ההצעה של חצי מליון.

א.מ. בניחובסקי:
=====

אין לדבר על סכום של חצי מליון כעל דבר של מה בכך. הועדה טרם שמעה דו"ח על מה הוצא המליון הקודם. דובר על "עמידר", ועל בנק אפוחיקאי, אולם הוא אינו יודע כמה ינחן מכל אחד. סבור שאובליגיות של "בצור" אינן השקעות יסוד. מבין שמצב הסוכנות קשה מאד. דובר פעם על הסודיות שבזה, אולם כל אדם המקקר במחנה יודע שהסכנות תמיד חייבת חצי מליון. שואל את האוצר אם אפשר שוב לסדר את הדבר כהלואה בערבות, מציע לשבת בפגרא ולדון עם הסוכנות על הצעה שלמה, ולא טיפין טיפין.

י. רוקח:
=====

הצעה זו שהציע, הציע אותה הפעם דוקא כחבר אופוזיציה. הממשלה צריכה לתת הזדמנות לצד השני לדעת את כל העניינים.

אסור לשכוח שהסכונות פיתה אתמל המוסד העליון של הציונות. אפשר להיות אפוזיציונר להרכב שמוסד, אולם לא למוסד עצמו. אם יהודים זקוקים לאוכל, הרי אין ברירה אלא לחת להם את האוכל. רוצה לדעת מה היתה המזמנה של צריפונים שהסוכנות הזמינה. אינו מבין מדוע צריכים להיות אפרטים מקבילים. רוצה לדעת את היחסים בין הממשלה והסוכנות. דרש שיהיו אובליגציות ולא מניות. אם זאת השקעה יסודית הרי זה /אינו יכול להתבסא במניות אשר אין תמיד קשורות עם נכסי דלא ניידים.

א. בן אליעזר:
=====

אם השאלה היא להצביע על חצי מליון, הרי ידועו היתה עמדת חברי הועדה בישיבה הקודמת, ואפשר היה אז להצביע. עורך המידע את שאלת הסוכנות ואת יחסי המדינה לסוכנות וכו', גם מתוך העמדה שיש לסייע בשאלות אלה, וגם מתוך הנחת יסוד שהדבר יביא פעם לידי תסבוכת איומה. לא יכולו להיות שתי ממשלות ושני מנגדונים בארץ קטנה כזאת. השאלה אינה של חצי מליון או מליון או יותר, השאלה היא מט סמכויות הסוכנות, מה עתידה וכו'. סבור שלו היו ניהנות ששנים ציי 2½ מליון ל"י למשרד העבודה, היו מועילות יותר. ברור שאפשר לבוא ולומר שיש לחת לאנשים מה לאכול. נגד נמוק כזה אין מה לעשות. אולם אסור לבוא בנמוק כזה, ואין לפתור כך את השאלה הזאת. הועדה מוציאה כסף של המדינה ללא כל בקרה המדינה, היות ולסוכנות יש מנגנון משלה. יחכן שבעוד שנה יבטלו את המוסד הזה, כשם שבטלו מוסדות שהיו קשורים עם המגבית המאוחדת, ושהיו קדושים לעם. אין אפשר, בניגוד לחוק על השקעות יסוד, להסכים לחת את החוספת של חצי מליון. מבהיר שזה אינו החצי המליון האחרון.

משוכנע שהדרישות המשכנה. במקרה הראשון לא הצביע נגד, כי באו בטענה של מזון. במקרה שני לא הצביע נגד, אולם בשלב הרבה יותר קשה. במקרה שלישי, מרגיש שהוא חייב להקרא לאחריות גם לאזרח וגם למדינה. האוצר מה עושה מה שעושה בניגוד של האינטרסים שלו ושל משלם המסים. הוא לא יוכל לעמוד בפני התקציב שנחקבל בכנסת, מה שיכול להיות מכה קשה לממשלה ולמדינה. מציע לא לאשר את השיטה הזאת, כי השאלה אינה של חצי מליון אלא שאלה של שיטה. אם הועדה תחליט לאשר את השיטה הזאת, יאלץ להביא את העניין לפני מליאת הכנסת.

ש. דיין:

דנים מתוך הפזון וברפרוף. יש לדון בשאלה זו א בכל רצינותה. אם נרצה להיות קשורים כ"כ להוק, הרי אפשר לטעון שהמוסדות הלאומיים נתנו הרבה מאד למדינה עוד בטרם היתה ממשלת ישראל. ~~ההסתדרות~~ ההסתדרות הציונית השקיעה הרבה במדינה זו, ועשתה הרבה לפיתוח הארץ. המדובר הוא באוכל. אם לא תצליח המגבית באמריקה בשנה הבאה, תהיה חייבת הממשלה להחזיק את העולים, והרי תמיד תהיה המדינה זקוקה לעליה. אם לא תקלוט הסוכנות את העליה, הרי תצטרך הממשלה לקבל על ~~א~~ עצמה הוצאות של עוד 47 מליון. משלמי המסים/על/ בארץ, לא יוכלו לממן את העליה. המדינה אינה יכולה לקבל על עצמה את החעמולה וההסברה בגולה. מדינה אינה יכולה לאסוף מגביות. אינו מבין למה מתכוון מר רוקח כשהוא מדבר על כפילות. ההסתדרות הציונית נמצאה במשבר מספר פעמים ועברה אותם, וגם את המשבר הנוכחי היא תעבור. אינו מתערב בעניין של אובליגציות או מניות, ומשאיר את הדבר למומחים. שר האוצר הציג את השאלה בצורה אחרת. הוא אמר שהסוכנות היהודית תבעה מליון וחצי מדי חודש. שר האוצר נתן דוגמאות שונות, והסביר את המצב הרע אשר בו נתונה הסוכנות. אסור שההסתדרות

הציוניתה תעמוד לפני הממשלה כעני בפתח.
מציע לדון באופן יסודי בעניין זה, וכינתיים
לאשר את ההצעה. שואל מה הסכום שהסוכנות
בקשה, כי היא בקשה יותר ממה שהאוצר הציע.

ה. פרומקין:

=====

ד. הורביץ:

=====

לא הוגשה הצעה לדון כעת על שיטה, אלא הצעה
מידית, לאשר חצי מליון נגד נירות ערן. מציע
לאשר את ההצעה.

אין ספק ששאלת היחסים בין הסוכנות והמדינה
אינה מתמצה בחצי מליון. נכון שהמצב מעורפל.

יש ליצור סתימת פרצה זמנית. המצב לא יפתר
על ידי כך, אלא לזמן הפגרא. הועדה סרס

הגדירה באופן יסודי מה זאת השקעת יסוד.
ישנן שתי ברירות: יכולה להיות השקעת יסוד
מבחינה מסחרית, ~~משקל~~ כשבטוחים בהכנסות

שתוחזרנה, אולם אין זה אכפת מה עושים בכסף.
לעומת זאת יכולה להיות השקעת יסוד אשר חשוב

מה עושים בכסף. הועדה לא הגדירה עדיין מה
זה השקעת יסוד, והיו דוגמאות שהועדה קבלה

השקעות יסודמבחינה פיננסית. יתכן שהועדה
תחליט לצמצם את המושג ~~משקל~~ השקעות יסוד.

הדבר דורש שיקול ~~לדעת~~. מפני זה הבין שהועדה
אינה מוכנה להכנסת לדיון של כמה ימים

והאוצר הציע את הצעתו באופן ארעי. אי
אפשר לקבל הלואה בערבות, כי הלואה בערבות

היא מעין הקצבה. ברור לממשלה שאם זו תהיה
הלואה בערבות, הסוכנות לא תשלם. ולכן

הציע האוצר את הצעתו. נכון שהאוצר פועל
לפעמים בנגוד לאינטרסים שלו, אולם יש ~~ל~~

להעדיף את האינטרסים של האומה על האינטרסים
של האוצר עצמו. במשך 7 חדשים נכנסו מקרנות

שונות סכומים מסוימים ודי גדולים לארץ
בולוטה זרה. שבעים עד שמננים אחוז מסכומים

אלה, הכ/ניסו הקק"ל והקרן היסוד.
אם הפונקציה הזאת של הקרנות הלאומיות

מתפרקת, לא יהיה מה לאכול בארץ, כי

האספורט והאימפורט מחאזן בעקר על ידי הקרנות. ישנו גורם ידוע, שהוא גורם עצמאי ואינו כולל קשה למדינה לעשות מגביות. המימון של הארץ במטבע זרה על ידי היהדות העולמית דרושה. אם תותר המדינה על ממון זה, יכולה להיות סכנה של רעב במחנות. מציע נירות ערך המורכבים מ"אוצר לחעשיה" "בצור", ו"בנק אפוסקאי". אנשי הסוכנות מחאונגים שמרוקנים את הסוכנות מנירות הערך הסולידים ביותר שיש להם. הבעיה אינה פשוטה, ויש לתת אפשרות לדון עליה. מציע שעדת הכספים תאשר את הצעת מר רוקח אשר הובאה על ידי האוצר.

את הבעיה עצמה אי אפשר לברר בלי שר האוצר. דרושה בדיקה של הנשים. ועדת הכספים יוצאת לפגראַ מה שמונע את הדיון היסודי כעת.

מציע לדון, מיד אחרי הפגראַ במצב הסוכנות וביחסי הממשלה למפעלי הסוכנות. הועדה החליטה בקשר לכך, והחלטה בעינה עומדת. לגבי ההצעה שהובאה היום, מעיר שלא היושב ראש הביא את ההצעה כפי שלשהו החבטא, אלא האוצר. הבקורת של מבקר המדינה יכולה לחול לפי החוק גם על הסוכנות היהודית, אם הממשלה נותנת לה כספים. בקורת זו יכולה בודאי לחול על "עמידר", בפרט כאשר רב מניות "עמידר" בידי הממשלה. אין לתת את הערכות, כי אין לאוצר רשות לחתום על ערכות בלי חוק. הועדה עשתה זאת בעבר, אולם גם אז לא היה זה לגמרי לפי החוק.

שואל אם ההצעה לבחור בוועדה משנה אשר תבדוק בזמן הפגראַ את הבעיה עומדת בעינה. שואל אם האוצר יכול להבטיח באופן ספפי שחצי מליון זה, והשיטה הזאת, לא תמשך עד הויכוח היסודי אשר הובטח לוועדה לפני חדשיים.

רואה סכנה אם הועדה לא תדון בזמן הפגראַ בבעיה זאת. מבקש, כמשאלה, שהאוצר ישלח את החומר אשר דובר עליו אחמל לכל חברי הועדה

היו"ר ד. צ. פנקס:
=====

ד"ר י. בור:
=====

א. אלישר:
=====

בכל מקום שיהיו. מבקש, כמשאלה שניה, לסדר בזמן הפגרא ישיבה של ועדה הכספיים עם נציגי הסוכנות בירושלים, ולדון בבעיה בפרוטרוט. מבין שהמשאלה לקבל את החומר תעשה בהקדם. אם אפשר יהיה לכנס את הועדה עוד בזמן הפגרא, זה ייעשה.

היו"ר ד.צ. פנקס:
=====

א. בן אליעזר:
=====

אינו רוצה לשלם שאנשים יאכלו נגד רצונו. אין להעמיד את השאלה כשאלה של מזון. אין להשפיע על ועדת כספיים בנמוקים אנושיים של תרומות וכו', ויש לשמור על גבול ולראות את העניין כפי שהוא. הבין מדברי מר הורביץ, ושר האוצר שישיה דיון מקיף בשאלה זאת. מר הורביץ נשאל אם הוא יכול לתח הבטחה ששיטה זאת תפסק, עד הדיון על מצב העניינים בין המשלה והסוכנות. חוזר ושואל אם הוא יכול להבטיח זאת.

ד. הורביץ:
=====

טוען שאין בסמכותו להבטיח זאת. ההצעה לדון בעניינים אלה בעינה עומדת, והוא מוכן לדון בהקדם.

היו"ר ד.צ. פנקס:
=====

ישמח אם כולם יצביעו בעד ההחלטה הזאת. הודגשה בבהירות ההחלטה לדון בבעיה בכל היקפה.

סיכום:
=====

הועדה קבלה את הצעת האוצר והסכימה לשלם /לש/ שהאוצר יוציא שטרי מקרקעים בסכום של חצי מליון ל"י, וישתמש בכסף שיתקבל תמורת השטרות האלה לשם רכישה מניות ערך שהוא קונה אותן מן הסוכנות היהודית. המניות הן מאחת מ-4 החברות, (או מכל הארבע יחד) "עמידר", "אוצר לחעשיה", "בנק 4 אפוטקאי" ו"ביצור", והועדה רואה ברכישת נירות ערך אלה השקעה יסוד.

א. בן אליעזר:
=====

הודעה. בישיבה האחרונה אמר שיביא את העניין למליאה. לא פחות מאחריים רוצה סיעתו שהעליה לא תסבל בצורה כל שהיא כתוצאה מהחלטה טובה או לא טובה. משוכנע ששיטה זו של ערוב הסמכויות אינה

טובה, בהתחשב עם העובדה שסיעתו מאמינה
 ששאלה זו תובע לידי דיון יסודי, מותר הפעם
 על הבאת הענין למליאה, אולם מביא לתשומת
 לב הועדה שזו שאלה יסודית ויעלה אותה על סדר
 היום של דיוני הועדה.

א. הרצפלד:

=====

היה משהו לא ברור למדי. מתקבל הרשם שהממשלה
 פגישה
 תובעת פשה והסוכנום אינה מוכנה לכך. שמח
 שבאי כוח הסוכנות לא ישבו כאשר דנו בישיבה
 זאת. מוצא שזו חובת הועדה להתכנס אפילו בזמן
 הפגרא ולדון על הבעיה בכל היקפה, כי אם קבלת
 חצי מליון לירה, לא נפתרה הבעיה.

סיכום:

=====

הועדה קבלה פה אחד את הצורך בדיון מקיף
 בשאלה של היחסים בין הסוכנות והממשלה,
 והסכימה לדון על כך בהקדם.

קטע ספרוטוקול מישיבת ועדת הכנסת

מיום 7.9.49

- - - - 10 -

2. העברה מסעיף לסעיף, וחוספוח לתקציב הכנסת לפי הצעה שהוגשה.

הי"ר ד. צ. פנקס:

קבל מכתב מי"ר הכנסת בקשר עם תקציב הכנסת. קורא את המכתב לפני חברי הועדה.

ד"ר י. בדר:

טרען שהשאלה היא אם ההצעה באה רק מהנשיא

או שהיה בענין זה דיון בוועדת הכנסת. מזכיר

שהנשיא אוח הכטיחה בזמנו לסייעות הגדולות שהיא אדאג לחדרים עבור הסייעות, כי עבודת הסייעות טובלת מזה שאין חדרים, אפילו קטנים, בבנין הכנסת אשר בהם תוכלנה הועדות לעשות את עבודתן.

יש סייעות היכולות להסתדר הודוה לאדיבות

של חבריהם בבנין, אולם לא כל הסייעות יכולות להסתדר בדרך זו. אם דרוש צריף יש להשתמש בהזדמנות זו כדי לתת לוועדות חדר גרוסף ולסייעות כמה חדרים. יש זכות לסייעה המונה 14 חברים לבקש חדר בכנסת.

מדגיש שדבריו אלה לא נאמרו בקשר עם אשור

לבקשת הנשיא, ושהסתמך עליה, כלי כל הנאים.

י. ורקח:

חברי הכנסת מבליים ימים לא מעטים בבנין הכנסת,

ראין להם פינה משלהם, ראין להם נרחיזה במקום.

סבור שהמצב במזנון הכנסת, שלשם באים כל מיני אנשים מן החוץ, הוא מעליב כלפי חברי הכנסת. סבור שישנו בבנין מנהל בית, ויש לפגוה אליו בענין זה. מציע לנשיא אוח הכנסת שיהיה חזנון, את מי מותר להכניס למזנון ואת מי אסור.

א. אליסר:

היה בפרלמנטים שונים, וראה שכל מי שרוצה להכנס

לבנין הפרלמנט יכול לעשות זאת.

מציע להקים צריפון לכל סייעה. זה לא יעלה הרבה.

כשהעבור הכנסת לירושלים אפשר יהיה להעביר את הצריפונים לשם.

נ. ניר:
סגן י"ר הכנסת

בענין המזנון, נחנר הוואאוח שלא יכנס זר, אלא

עם חבא הכנסת.

אשר לכנינים הנשיאות הגישה לדעה הקציב של 12
אלף ל"י דהדעה לא אישרה אחר, אין מקום לכנות, החכמים היתה לכנות קרסה
רביעית לכנין, בלומר עוד קרסה חדרים, אולם האוצר עוד לא גמור את הקנינים
עם בעל הכנין, ולכן אין לשוח לכנות, כל זמן שאין חדרים לכל הסיקור, אי
אפשר לחת חדר לשתי סיקור, אם הדעה הקציב 3,000 ל"י, אפשר יהיה לכנות
צריך טל שתי קומות, חרובק אם גם אז יהיו חדרים לסיקור, על כל פנים מבקש
לחזיר את מה שהוצע.

הי"ד ד. צ. פנקס:

מבקש כסיכום לאשר את הצעת הנשיאות,
הדעה אישרה מה אחד את הצעת נשיאות חכנסת, כפי
שצווחה במכתב אל יו"ד דעה חכסמים.

סיכום:

הי"ד ד. צ. פנקס:

לנכדי האמסרות לכנות קרסה חכמים לכנין חכנסת,
מציע להשאיר את הענין לא לאוצר אלא לכנסת, ~~אלא~~
דלבקש את נשיאות חכנסת לפחל את המד מ עם בעל הכיית,
במקרה שדרך זו לא הצליח, קאק מציע לבדוק בהקדם
את האפשרות של הרספת צרימודים.

מציע לקבוע בימי המפנה הקבוצן של כניסה למזבזבן.
מציע שחדר אחד יהיה רק לחברי חכנסת, ולחזיר שני י יוכלו להכנס אנשים מהחרץ
שיבואו בתורח חברי חכנסת.

א. אליהו:

מתנבד להצעת הי"ד בקשר עם הקמת קרסה רביעית,
כי אינו רוצה שיראו את כנין חכנסת כהל חכים ככנין
קבע של חכנסת, אין ~~קאק~~ פתרון מה להחלטה מטעם הי"ד, יכנו צרימודים, הם
מינס קרלים היוקר רב.

הי"ד ד. צ. פנקס:

אינו רוצה קאק מדרע כנייה עוד קרסה ככנין חכנסת
צריכה להפריע להעברת חכנסת לישראלים, אין לקטר
דברים שרונים, איך שלא יהיה, הנשיאות תצטרך להכיה את הצעתה לדעה חכסמים
לאישר, ואז תהיה אמסרות לדבר ע"כ, מטכים לבקש את הנשיאות לברר אמסרות של
נרחיות יורה לחברי חכנסת ולסיקור ככנין חכנסת.

סיכום:

הדעה קבלה את הצעת הי"ד לבקש את נשיאות
חכנסת לברר אמסרות של נרחיות יורה לחברי חכנסת
ולסיקור ככנין חכנסת.